

Начало>Предприемане на съдебни действия>Правни системи на ЕС и държавите членки>Национални специализирани съдилища Национални специализирани съдилища

Франция

В този раздел ще намерите преглед на конституционните и административни съдилища във Франция.

Конституционен съвет

Конституционният съвет (*Conseil constitutionnel*), учреден с Конституцията на V-та република на 4 октомври 1958 г., не стои начело на йерархична структура от общи или административни съдилища. В този смисъл той не се явява **Върховен съд**.

Конституционният съвет се състои от **девет членове**, чийто състав се обновява с по една трета на всеки три години. Неговите членове се назначават за **мандат от девет години, без право на подновяване**, като се назначават по трима съответно от президента на републиката и от председателите на всяка от камарите на парламента (Сената и Националното събрание). **Бившите президенти на републиката** по право са пожизнени членове на Конституционния съвет, ако не заемат функции, несъвместими с мандата на член на Съвета, като в такъв случай не могат да участват в заседанията му.

Председателят на Конституционния съвет се назначава от президента на републиката измежду неговите членове.

Няма изискване за възраст или професия по отношение на членовете на Конституционния съвет. Длъжността на член на Съвета обаче е **несъвместима** с тази на член на правителството или на Икономическия и социален съвет, както и с изборен мандат от какъвто и да е вид. Освен това спрямо неговите членове се прилагат същите критерии за професионална несъвместимост, като прилаганите спрямо членовете на Националното събрание и на Сената.

Конституционният съвет е **постоянен орган**, неговите заседания се провеждат с оглед на жалбите, с които е сезиран. Той няма отделения и заседава и се произнася само в **пленарни заседания**. Разискванията се подчиняват на **правилото за кворум**, по силата на което е необходимо действителното присъствие на **седем съдии**. В случай на разделение на гласовете поравно решаващ е гласът на председателя. Не е възможно поддържането на особено мнение. Обсъжданията в заседанията и пленарните заседания, както и гласуванията **не са публични, нито се публикуват**.

Процедурата е писмена и следва принципа на състезателност. Въпреки това при спорове по въпроси, свързани с избирателния процес, страните могат да поискат да бъдат изслушани. Освен това, когато се разглеждат приоритетни въпроси за конституционност, страните или техните представители могат да изложат устно своите доводи в заседанието.

Функция на неговата предметна компетентност, **правомощията** на Конституционния съвет могат да бъдат разделени на две категории.

Правораздавателна компетентност, която обхваща два отделни вида спорове:

Спорове във връзка с нормативни актове

Предварителният **контрол за конституционност** (*contrôle de constitutionnalité préventif*) е абстрактен и не е задължителен за обикновените закони или международните договори, но е задължителен за устройствените закони (*lois organiques*) и процедурните правилници на камарите на парламента. Той се упражнява чрез жалба след гласуването в парламента, но преди обнародването на закона, ратифицирането или одобряването на международния договор или влизането в сила на процедурните правилници на двете камари. Незадължителното сезиране може да се осъществи по инициатива на политически орган (президента на републиката, министър-председателя, председателя на Националното събрание или на Сената) или на 60 депутати или 60 сенатори.

На 1 март 2010 г. с влизането в сила на „приоритетния въпрос за конституционност“ (*question prioritaire de constitutionnalité*) беше въведен извънредния **контрол за конституционност** (*contrôle de constitutionnalité par voie d'exception*). След тази дата в хода на съдебното производство всеки ищец или ответник може да оспорва дадена законодателна разпоредба на основание, че тя е несъвместима с правата и свободите, гарантирани от Конституцията. Конституционният съвет може да бъде сезиран само от Върховния административен съд (*Conseil d'État*) или от Върховния касационен съд (*Cour de cassation*), който се произнася в срок от три месеца.

Конституционният съвет контролира **разделението на правомощията** за приемането на закони и подзаконови актове, като той може да бъде сезиран по време на законодателната процедура от председателя на камарата, която разглежда съответната мярка (Националното събрание или Сената), или от правителството, или, след приключване на законодателния процес — от министър-председателя, за да смени статута на дадена законова норма в подзаконова.

Спорове във връзка с избори и референдуми

Конституционният съвет се произнася по **редовността на избора на президента на републиката** и по **проведените референдуми**, чиито резултати обявява. Той също така се произнася по редовността на избора, правилата за допустимост и дисквалификация, както и съвместимостта или несъвместимостта с условията за избор на парламентарните членове.

Сезирането на Съвета по избирателни въпроси може да бъде направено от всеки гласуващ, като тези случаи се увеличиха значително в резултат на гласуването на законодателството за организацията и контрола на избирателните разходи, по които Съветът се явява въззивен съд за кандидатите, участващи в парламентарни и президентски избори.

Консултативна роля

Конституционният съвет дава становище, когато към него се обърне официално за консултация държавният глава относно прилагането на **член 16 от Конституцията** (относно **пълномощията в период на криза**) и след това по отношение на решенията, приети в този контекст.

Освен това правителството се обръща към Конституционния съвет за консултация **относно текстовете, свързани с организирането на избори за президент на републиката и на референдуми**.

Всички решения са изложени под една и съща форма и съдържат:

позовавания на приложимите текстове и процесуалните стъпки;

представените мотиви, в които се анализират изложените правни основания, посочват се приложимите принципи и се отговаря на жалбата;

диспозитива, обособен в членове, в които се постановява приетото решение.

Решенията са задължителни за публичните органи и всички административни и съдебни органи. Те не подлежат на **обжалване**. **Силата на пресъдено нещо** се отнася не само до диспозитива на решението, но и към мотивите, които са неговото основание. Конституционният съвет приема обаче молби за поправка на фактически грешки.

Разпоредба, която е била обявена за противоконституционна при предварителния контрол за конституционност, не може да бъде обнародвана или прилагана.

Разпоредба, която е била обявена за противоконституционна вследствие на приоритетен въпрос за конституционност, се отменя с публикуването на решението на Конституционния съвет или на по-късна дата, определена в това решение. Съветът определя условията и границите, в рамките на които могат да бъде оспорени последиците от действието на разпоредбата.

Резултатите от решенията по споровете по изборителни въпроси са разнообразни и варират от анулиране на бюлетини до анулиране на самите избори, и може да доведат до обявяване на това че кандидатът не отговаря на условията и/или че избраното лице трябва да се оттегли от служба.

Решенията се **съобщават** на страните и се **публикуват** в **Държавен вестник на Френската република** (*Journal officiel de la République française*). В случай на предварителен контрол за конституционност се публикуват и всички молби от страна на парламента и становищата на правителството. Всички решения на Съвета от неговото създаване до сега могат да бъдат намерени на [уебсайта на Конституционния съвет](#).

Административни съдилища

Функции на административните съдилища

Административните актове подлежат на контрол от **административните съдилища, които са независими от администрацията** (разделяне на административната от съдебната функция) и различни от общите съдилища (съдебен дуализъм). Контрол може да се упражнява и от административните органи, но решенията им също подлежат на съдебен контрол.

Административните съдилища (*tribunaux administratifs*) са **съдилища от първа инстанция, които разглеждат делата по общия ред**.

Специализираните административни съдилища обаче са многобройни и разнообразни и включват:

финансови съдилища (регионални сметни палати (*chambres régionales des comptes*) и Сметната палата (*Cour des comptes*),

съдилища по въпросите на социалното подпомагане (комисии по департаменти (*départements*) и централната комисия за социална помощ),

професионални дисциплинарни съдилища (Съд по бюджетна и финансова дисциплина (*Cour de discipline budgétaire et financière*), Висш съдебен съвет (*Conseil supérieur de la magistrature*), професионални дисциплинарни органи, университетски органи и т.н.).

Техните решения по правило се обжалват пред **административните апелативни съдилища** (*cours administratifs d'appel*), чиито решения на свой ред могат да бъдат отнесени за касационно обжалване пред **Върховния административен съд** (*Conseil d'État*). В рамките на тази функция, подобно на Върховния касационен съд, Върховният административен съд упражнява единствено контрол за правилното прилагане на процесуалните и материалните норми в оспорваните пред него съдебни решения но освен това Върховният административен съд е съд от първа и последна инстанция по отношение на някои спорове, например при оспорване на подзаконовите актове на министрите.

Споровете за подсъдност между двата вида съдилища се разрешават от Съда по споровете за подсъдност (*Tribunal des conflits*), съставен на паритетен принцип от членове на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд. Конституционният съвет следи за конституционностъобразността на законите и не е компетентен по отношение на административните актове или действия.

Вътрешна организация на административните съдилища

Административните съдилища (които са 42 на брой) и **административните апелативни съдилища** (които са 8 на брой) са организирани в отделения, чиито брой и специализация варират в зависимост от личния състав на съда и избраната от ръководителя на съда вътрешна организация. От своя страна Върховният административен съд има само едно отделение със съдебни функции — отделението за съдебни спорове (*Section du contentieux*), а останалите отделения, наречени „административни“, осигуряват консултативната функция на Върховния административен съд.

Отделението за съдебни спорове има 10 подразделения, специализирани в различни области на съдебните спорове. Съдебният състав, който се произнася по споровете по общия ред, обединява две от тези подразделения (девет членове). Ако делото е по-сложно или обществено значимо, то може да бъде разглеждано от отделението за съдебни спорове (в състава влизат председателите на подразделенията, председателят на отделението и неговите заместници — 17 членове) или от Общото събрание за съдебни спорове (*Assemblée du contentieux*) (то е съставено от председателите на отделенията и се оглавява от заместник-председателя на Върховния административен съд — 13 членове)

Статут на членовете на административните съдилища

Членовете на административните съдилища традиционно не се наричат „магистрати“ (*magistrats*) по смисъла на френската Конституция, тъй като този термин е запазен за членовете на общите съдилища. Техният статут е този на държавни служители. Поради тази причина дълго време законодателството, приложимо по отношение на членовете на административните съдилища, не включваше никакво специално правило, различно от правилата, приложими по отношение на останалите държавни служители. През осемдесетте години на ХХ в. обаче **тази ситуация претърпя развитие, в резултат на което тяхната независимост беше укрепена**, така че преобладаващата днес тенденция е те да бъдат приобщавани към магистратите. Те са наречени по този начин в някои нормативни текстове, а и всички правила, уреждащи кариерното им развитие, им осигуряват *de facto* пълна независимост.

Докато съдиите от общите съдилища са обединени в една структура, съдиите от административните съдилища принадлежат към две различни структури (*corps*): тази на членовете на Върховния административен съд и тази на членовете на първоинстанционните административни съдилища и административните апелативни съдилища.

Независимо от това, че правилата, уреждащи статута на тези две структури, дълго време бяха разпокъсани в различни нормативни актове, статутът на членовете на Върховния административен съд, както и този на членовете на първоинстанционните административни съдилища и административните апелативни съдилища, вече се уреждат от разпоредбите на Кодекса на административното правосъдие.

Бази данни с правна информация в тези области

Базите данни с правна информация във Франция са обект на обществена услуга за разпространение в интернет. Уебсайтът [Légifrance](#) съдържа: в базата данни „JADE“ — решенията на Върховния административен съд, на Съда за решаване на спорове, на административните апелативни съдилища и избрани решения на първоинстанционните административни съдилища; в базата данни „CONSIST“ — решенията на Конституционния съвет.

Достъпът до базата данни безплатен ли е?

Да, достъпът до базата данни е **безплатен**.

Кратко описание на съдържанието

Базата данни „JADE“ съдържа 230 000 решения и в нея годишно се въвеждат 12 000 нови решения, а базата данни „CONSTIT“ съдържа 3 500 решения и в нея годишно се въвеждат 150 нови решения.

Връзки по темата

Компетентност на съдилищата — Франция

Последна актуализация: 17/01/2017

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.